

ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију 20.04.2016; Наставно-научно веће Пољопривредног факултета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>-др Мирјана Ђукић Стојчић, ван.проф. за ужу н.о. Сточарство,(13.05.2013)- Пољопривредни факултет, Нови Сад -ментор</p> <p>-др Зденка Шкрбић, виши научни сарадник, за ужу н.о. Живинарство,(25,01.2012), Институт за сточарство Београд-ментор</p> <p>-др Лидија Перић, ред.проф. за ужу н.о. Сточарство, Пољопривредни факултет, Нови Сад, члан комисије</p> <p>-др Александар Божић, ред. Проф. За ужу н.о. Анатомија, хистологија и физиологија животиња, Пољопривредни факултет, Нови Сад, члан комисије</p> <p>-др Сретен Митровић, ред.проф. за ужу н.о. Одгајивање и репродукција домаћих и гајених животиња, Пољопривредни факултет Земун- Београд, члан комисије</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:Миљан, Миладин, Вељић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:01.03.1968, Беране, Црна Гора</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Пољопривредни факултет, Нови Сад, Сточарство, Дипломирани инжењер сточарства</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p>

<p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Универзитет НовиСад, Пољопривредни факултет, „Вриједност хетерозиса при различитим комбинацијама укрштања свиња“, Генетика и оплемењивање домаћих животиња, 28.04.1998.</p>
<p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Магистар пољопривредних наука</p>
<p>III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Светлосни програм, густина насељености и састав оброка у функцији производних параметара, квалитета меса и добробити бројлерских пилића</p>
<p>IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл. У последњих десет година квалитет живинског меса је у константном опадању. Унапређење производње живинског меса представља приоритетни задатак науке, струке и одгајивача живине. Оно мора бити засновано на најновијим научним достигнућима која се односе на исхрану, технологију и побољшање квалитета узгоја. Предложена истраживања треба да дају допринос унапређењу производње и побољшања производних резултата са циљем да се обезбеде потребе домаћаег становништва са што јефтиним и квалитетним живинским месом. Истраживања дисертације обухватају три експеримента. У првом експерименту су испитивани ефекти светлосног програма и густине оброка. У другом експерименту користили су се исти програми светла као у првом експерименту док је други фактор био различита густина насељености. У трећем експерименту програм светла је био исти као у предходна два, али се испитивао и однос густине стандарне смеше са стандардним саставом енергије и протеина и са повећаним садржајем енергије и протеина, при чему се није мењао однос енергија: протеин у групама. Испитивали су се производни параметри, параметри конформације и квалитета трупа, хемиски квалитет меса, параметри добробити и одређивала се чврстоћа костију бројлера. Циљеви истраживања су да се испитају утицаји следећих фактора: светлосног програма (у почетку опадајућег, а затим растућег програма светла), густине оброка и густине насељености и њихове интеракције на производне и кланичне особине бројлерских пилића и квалитет меса. Кроз конкретан програм истраживања циљни задатак је дакле научни допринос постављању програма оптималног режима светла у гајењу бројлерских пилића и њихова исхрана оброцима адекватне енергетске вредности са оптималном густином насељености, што ће резултирати бољим производним ефектима (завршне масе, прираст, виталност, ефикасност коришћења хране, производни индекс), побољшањем квалитета трупова и меса закланих бројлера (рандмани, конформација, принос појединих партија меса), повећањем чврстоће костију екстремитета, смањењем лезија на ногама и смањењем абдоминалне и укупне масноће у труповима и утицати на повећање добробити бројлерских пилића. Тект дисертације је приказан на 164 стране и садржи следећа поглавља: 1. Увод (2 стране), 2. Преглед литературе (28 страна), 3. Радна хипотеза, циљ и задаци истраживања (2 стране), 4. Материјал и метод рада (10 страна). 5. Резултати(47 страна), 6. Дискусија (15 страна), 7. Закључци (4 стране), 8. Литература (12 страна), 9.</p>

Прилози (32 стране). На почетку рада се налази кратак садржај, на српском језику и abstract, на енглеском језику затим Кључна документацијска информација. Добијени резултати су приказани у 47 табела и 57 прилога.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов рада је јасан и добро формулисан, у складу са тематиком и садржајем дисертације.

Кратак садржај (abstract). Кратк садржај је добро и јасно написан на српском и енглеском језику.

Увод: У овом поглављу је истакнут основни проблем истраживања, дефинисан на основу досадашњих научних истраживања и где је кроз навођење проблема добробити бројлера кроз различиту густину насељености, различите програме исхране и осветљења, наведених у уводу, јасно приказује важност истраживане теме. Позитивно се оцењује.

Преглед литературе: У овом поглављу кандидат кроз четири одвојене целине даје ситезу великог броја радова који се односе на утицај светлосних програма, густине obroка и густине насељености на производне и кланичне особине, квалитет меса, физичке особине костију као и на добробит бројлера. Позитивно се оцењује.

Радна хипотеза, циљ и задаци истраживања: Радна хипотеза је јасно, рационално и концизно дефинисана у оквиру неколико ставки. Хипотеза се логички надовезује на сазнања из ове области, приказана у поглављу Преглед литературе. Јасно и логично су дефинисани основни циљеви истраживања, те Комисија сматра да су циљеви истраживања у овој дисертацији добро постављени и реални. Позитивно се оцењује.

Материјал и метод рада: Наведено поглавље детаљно и јасно описује методологију сваког од три изведена огледа: У првом огледу су испитивани ефекти светлосног програма и густине obroка, у другом програму светла и густине насељености пилића, а у трећем програм светла и густина obroка (смеша са стандардним и повећаним садржајем енергије и протеина, при чему је однос енергија: протеин био константан). Производни параметри (телесна маса, утрошак хране и угинућа) праћени су у свим огледима, а израчунати су и конверзија хране и производни индекс. Телесне масе су мерене недељно. Утрошак хране утврђиван је на крају периода примене појединих смеша. Морталитет је одређиван бележењем броја угинулих пилића у току трајања огледа. На основу телесних маса, конверзије хране и mortalитета израчунати су производни индекси. На крају сваког огледа, са 6 недеља старости, пилићи су измерени појединачно, израчунати су просеци третмана, а затим је од сваког третмана издвојено 20 пилића ради испитивања кланичних карактеристика. При конфекционирању трупова издвојена је абдоминална маст, измерене масе обрађених трупова и добијени рандмани. Ради утврђивања приноса и удела основних и споредних делова трупа извршено је расечање охлађених трупова. Оцена конформације трупова извршена је на основу утврђених апсолутних мера: дужина писка, дужина кобилице, дубина груди и обим батака. У другом огледу извршено је и физичко испитивање костију, на фемуру након издвајања од скелета бројлера, а у

трећем огледу одређени су садржај влаге, садржај укупне масти, укупног пепела и укупног протеина белог и црвеног меса, на узорцима мишићног ткива груди и карабатака. У свим огледима оцењено је стање табанских јастучића на свим пилићима по тростепеној методи за оцену дерматитиса.

Позитивно се оцењује.

Резултати: Резултати истраживања приказани су прегледно по појединачним огледима због неопходности да се сагледа сваки оглед као целина. За сваки појединачни оглед прво су приказани производни резултати, а затим резултати кланичних особина, квалитета меса и на крају параметри добробити. Резултати произилазе из примењене методологије уз коришћење адекватних статистичких метода. Наведено поглавље је добро структурирано и логично подељено на потпоглавља.

Позитивно се оцењује.

Дискусија:

Наведено поглавље је добро структурирано, свеобухватно и јасно. Резултати изведених огледа се пореде са истраживањима других аутора из ове области и дискутују те формирају једну целину. Кандидат је показао завидно познавање литературе у оквиру проблематике дисертације, радови коришћени за поређење резултата су добро одабрани и доприносе квалитету саме дискусије. Јасноћа у дискутовању је допринела да и сложена питања буду јасна и разумљива. Комисија сматра да је дискусија свеобухватна и јасна, без нелогичности, те повећава вредност ове дисертације.

Позитивно се оцењује.

Закључци: Изведени закључци су јасни, приказани прегледно, утемељени на резултатима истраживања и дају одговоре на постављене тезе.

Позитивно се оцењује

Литература:

Наведено поглавље је прегледно и свих 163 извора су исправно наведени. Комисија сматра да је литература актуелна и одговара потребама ове дисертације.

Позитивно се оцењује

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

-N. Milošević, Vidica Stanačev, Lidija Perić, Mirjana Đukić Stojčić, **M. Veljić**. (2013): The effects of different levels of garlic on production parameters and slaughter traits of broiler chickens. Arch.Geflügelk. (4) 77, 254-259. **(M23)**

-Milosevic, N. Đukić Stojčić, M. Stanačev, V. Perić, L. **Veljić M.**(2013) : Performance and carcass traits of broilers fed with a garlic (*allium sativum l*) additive. 19th European Symposium on Poultry Nutrition. 26-29. Avgust 2013. Potsdam, Nemačka. WPSA –

German Branch. ISSN/ISBN. Proceedings on CD, PP V-14. Ima 5 strana, ali je rad na CD-u. 2013. (M33)

-**M.Veljić**, N.Milošević, D.Radonjić (2014):Effects of light duration and diet density on broilers growth performance. Agriculture & Forestry,Vol.60.Issue 1: 181-189, , Podgorica (M51)

-N. Milošević, **M. Veljić**, M. Đukić Stojčić, L. Perić, S. Bjedov (2013): Effect of lighting program and energy level in the ration on the slaughter traits of broilers. Biotechnology in Animal Husbandry 29 (4), p 607-614, (M24)

-Milošević, N., **Veljić, M.**, Perić, L., Đukić Stojčić, M., Bjedov S. Effect of lightingduration and stocking density on production performance of broiler chickens. 23rd International Symposium “New technologies in contemporary animal production”. 19-21 June, 2013. Novi Sad Srbija. UNIVERSITY of NOVI SAD, FACULTY of AGRICULTURE, Novi Sad, Serbia, Proceedings. ISSN/ISBN 978-86-7520-271-4. 189-191. 2013 (M33)

VII ZAKЉUČCI OДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА
<ul style="list-style-type: none">- Резултати указују да светлосни програм није статистички значајно утицао на завршне телесне масе у огледима I и II, док су у огледу III веће масе утврђене код пилића товљених при КС. Примена ОРС утицала је на успоравање стопе раста у првом периоду това, а као резултат компезационог пораста без утицаја на завршне масе, сем у трећем огледу. Бољу конверзију хране у периоду исхране финишером постигли су пилићи у огледу I при ОРС него при КС, као и у исхрани стартером у огледу III. Светлосни програми у огледу II нису утицали на конверзију хране и морталитет пилића.- Густина оброка није утицала на завршне масе, конверзију хране, морталитет и производни индекс. Код пилића храњених обrocима са вишим садржајем протеина и енергије утврђене су веће телесне масе на крају това ($P < 0.01$). Густина оброка у огледима I и III није имала утицај на конверзију хране, морталитет и производни индекс- Знатно је већа завршна маса пилића товљених при густини насељености од 12

грла/м² (2667,08 г) него при 17 грла/м² (2435,76 г) и разлике су биле статистички високо значајне. Није утврђен утицај густине насељености на конверзију хране, морталитет и производни индекс.

- Испитивани фактори (светло, густина оброка и густина насељености) нису утицали на рандмане, али јесу интеракције неких од њих. У свим огледима утврђен је мањи удео абдоминалне масти при ОРС него при КС, али без статистичке значајности. Густина оброка и густина насељености нису утицали на садржај абдоминалне масти. Већи је садржај абдоминалне масти у свим огледима био код женских него мушких пилића. Удео груди већи је при КС него при ОРС, али су разлике статистички значајне само у трећем огледу. Густина оброка и густина насељености нису утицале на удео груди. Удео батака био је већи код пилића товљених при ОРС него при КС, али су разлике статистички значајне само у првом огледу. Удео карбатака у првом и другом огледу није се значајно разликовао између светлосних програма, док је у трећем био већи при ОРС него при КС ($P < 0.01$). Није утврђен утицај густине насељености и густине оброка на удео батака и карбатака. Код мушких пилића утврђен је већи удео батака, а код женских карбатака.
- Релативне вредности мера конформације нису биле под утицајем светлосног програма и густине оброка, осим што је при мањој густини насељености релативна вредност дубине груди била већа ($P < 0.05$).
- На оштећење табанских јастучића није утврђен утицај светла и густине оброка, али су пилићи при већим густинама насељености, почев од 28. дана, имали знатно већа оштећења табанских јастучића него при мањој густини.
- Светлосни програм и густина насељености нису утицали на физичке особине фемура: површина пресека, силу лома и специфичну силу лома. Мушки пилићи имали су већ површину пресека и силу лома фемура, разлике за површину пресека су статистички значајне, али не и за силу лома.
- Процент масти у тамном месу био је већи, а протеина нижи при ОРС него при КС. Остали параметри хемијске анализе тамног и белог меса нису били под утицајем светлосног програма. Густина оброка није имала утицај на хемијски састав меса груди и карбатака.
- На основу свега изнесеног може се закључити да су сва три фактора (светлосни програм, густина оброка и густина насељености), као и њихове интеракције, утицали на бројне производне параметре и квалитет меса бројлера, па и њихову добробит у различитим фазама това. Имајући у виду огромне разлике у ефектима који се могу постићи при различитим комбинацијама ових чинилаца, резултати ових и сличних истраживања треба да олакшају избор технологије која ће давати најбоље економске ефекте у тову пилића. Такође, тамо где су резултати нејасни или контрадикторни, треба наставити истраживања на већем броју јединки и фокусирати се на економски важније производне и кланичне особине пилића.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати су јасно анализирани и приказани прегледно, уз адекватну статистичку обраду. Тумачење добијених резултата је урађено објективно и сматрамо да је

тумачење добијених резултата валидно.

Позитивно се оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме
Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе
Дисертација садржи све битне елементе који су предвиђени за израду

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Истраживања у овој дисертацији дају допринос унапређењу производње и побољшању производних резултата са циљем да се обезбеде потребе домаћег становништва са што јефтиним и квалитетним живинским месом. Други приоритетни допринос истраживања је смањење трошкова производње и ефикасност коришћења генетског потенцијала живине, рационалним коришћењем производних капацитета, увођењем нових технологија гајења и исхране бројлера. Истраживања су допринос у побољшању услова држања живине у Црној Гори са аспекта добробити живине у складу са препорукама ЕУ.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Докторска дисертација нема недостатака који би могли утицати на резултат истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

-да се докторска дисертација кандидата Миљана Вељића под насловом „Светлосни програм, густина насељености и састав оброка у функцији производних параметара, квалитета меса и добробити бројлерских пилића“ прихвати, а кандидату одобри одбрана да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана

датум:

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Мирјана Ђукић-Стојчић, ванредни
професор НО Сточарство
Пољопривредни факултет, Нови Сад

Др Зденка Шкрбић, виши научни сарадник
НО Живинарство
Институт за сточарство, Београд-Земун

Др Лидија Перић, редовни професор
НО Сточарство
Пољопривредни факултет, Нови Сад

Др Александар Божић, редовни професор
НО Анатомија, хистологија и физиологија
животиња
Пољопривредни факултет, Нови Сад

Др Сретен Митровић, редовни професор
НО Одгајивање и репродукција домаћих и
гајених животиња.
Пољопривредни факултет Београд

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.

